

A dél-amerikai paradicsommoly (*Tuta absoluta* (Meyrick, 1917)) partenogenetikus szaporodásának vizsgálata

A dolgozatot készítő hallgató neve Péter Ágota Kincső

Növényorvosi mesterképzési szak, nappali munkarend

Növényvédelmi Intézet, Rovartani Tanszék

Belső témavezető: Radácsiné dr. Hári Katalin, egyetemi adjunktus, Növényvédelmi Intézet, Rovartani Tanszék

A dél-amerikai paradicsommoly (*Tuta absoluta* (Meyrick, 1917)) világszerte a hajtatott paradicsom egyik kulcskárttevője. Az ellene való védekezés hiányában a levélen, a száron és a termésen történő károsítása következtében akár 100%-os veszteséget is okozhat. Számos védekezési eljárás közül a légtértelítés egy hatékony védekezési módszer ellene. Egy üllési paradicsomhajtató kertészet fóliablokkjában a légtértelítés alkalmazása ellenére a *T. absoluta* egyedszám számottevő volt. A vizsgálat hipotézise az volt, hogy a kertészet fóliablokkjában szűznemzéses populáció van jelen, amely csökkenti a légtértelítés hatékonyságát.

A populáció felmérését és nyomonkövetését a fóliablokkban és az üvegházban fénycsapdákkal, a kertészet egyéb területén szex-feromon csapdákkal figyeltem. Emellett kártételfelmérést végeztem a leveleken előforduló aknák számolásával. A szűznemzéses populáció felmérését célzó vizsgálatot 2023 augusztus végétől 2024 július végéig végeztem a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campus Rovartani Tanszékének laboratóriumában.

Az eredmények alapján azt a következtetést vontam le, hogy az üllési kertészet fóliablokkjában előforduló populációban a szűznemzéssel szaporodó egyedek csak nagyon kis számban és véletlenszerűen fordulhatnak elő, amely a légtértelítés eredményességét nem befolyásolja. Feltételezhető, hogy a jelenlévő *Tuta absoluta* populáció elleni védekezés hatékonyságát más tényezők csökkentik: a diszpenzerek mennyisége, illetve kései kihelyezése, a dél-amerikai paradicsommoly sikeres áttelelése, továbbá egy esetlegesen kialakult rezisztencia a *Bacillus thuringiensis ssp. kurstaki* egyes törzseivel szemben. Ennek megállapításához azonban további vizsgálatok szükségesek.